UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij & || Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e || XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.

Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Eccius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

Visual Library

¶ Hic intonuit Eccius ſe obiectis velle reſpondere quaſi et ipſe reſpondēs fuiſſet. Rñdit Mar: hoc pacto nunq̃ finiendā diſputationē. accuſans Eccianam petulantiā. que ſolet ſingula etiam verba aucupari, cõtigit ꝓpꝰ virgula diuina vt clementiſſi: dux Geo:g: intereſſet cuius nutu et pio ſceptro conceſſum eſt Martino impetere Eccianā ꝯclõem que cõtraria eſt huic iam diſcuſſe.

Martinus.

¶ Contra ſententiā Egregij: d. d. videtur id militare qd ſatis fortiter tranſilijt in cõfutando et ſcribitur prime. 3. Co:int: vbi Paulus detrahens pſonam oibus apoſtolis dicit. Quid eſt Apollo? quid Paulus? quid Cephe? miniſtri p quos crediꝺiſtis. vbi Paulus pro:ſus vult tollere occaſionē ꝯtentiōis et ſchiſmatis. negat vllam eccleſiam ad vllū apoſtoloꝝ ptinere. ſed eſſe omnia omib: communia. vnde in fine. 3. ca. dicit. Om̃ia veſtra ſiue Cephe. ſiue Apollo. ſiue Paulus. vos aūt Chriſti. Nec valet euaſio qua dicitur eos non de principalitate ſed ſingularitate pſonarū cõtendiſſe. cum manifeſtus textus ſit, q̄ de dignitatibus pſonarum ꝯtenderūt, qd alij preferebāt omibꝰ Petrū, alij Paulū, alij Apollo alij vero ſolum Chriſtum. Confirmat per illud Gala. 2. vbi ſimili contentione ſeducti Galate ꝓpter p:imitatē Petri cõmendatam Paulum et doctrinā eius velut indigniorē reliquerūt. Contra que longo textu probat nihil ad rem ptinere Petri maieſtatē vl' alio:ū apoſtoloꝝ dicens ſe neq̃ ab hoīe, neq̃ p hominē eſſe miſſum ad eos. nec vidiſſe quidē Petrū. nec didiciſſe ab eo, ſed om̃ia ſine Petro habuiſſe et tradidiſſe. Si ergo auctoritas Petri fuit neceſſaria et ius diuinū. erit Paulus in hoc loco manifeſte impius et blaſphemꝰ Ut qui noluit etiam a deo p hominē mitti videri. et pro:ſus reijcit auctoritatem petri. Tertio ꝛ infra clarius. vbi dicit mihi qui videbant nihil ꝯtulerunt ꝛ quales aliquādo fuerint nihil mea refert. Deus em̃ pſonam hominis non accipit. Ecce hic clare dicit q̄ qualitas petri et alioꝝ apoſtoloꝝ nihil ſua referat, quod eſſet impijſſimū dicere. ſi qualitas Petri iure diuino fuiſſet ſeruanda. Eadem impietate diceret. Deꝰ pſonā hoīs nō accipit. cū ius diuinū. ꝛ ea que ſunt iuris diuini etiā ſub eterne maledictiōꝫ pena ꝓcipiat. Quare videt' p:imatꝰ iſte ꝛ maieſtas vel quocūq̃ noīe cenſet' Petri pſona ſeu q̃litas nō ſtatui iure diuino.

Eccius.

¶ Dum reuerendus pater contra me inducit tres beati Pauli aucto:itates dudum ab aduerſarijs ſedes apoſtolice ventilatas. et per apoſtolice ſedis defenſo:es enodatas. facile et reſpondeo annectendo malos fucos quibus dogma ſuum nititur palliare. et hominibꝰ os et oculos oblinire. Dico p:imū. Me non tranſilijſſe ſicut imponit locum apoſtoli p:ima ad Co:int: 3. quia ipſe falſe adduxerit cum Paulo et Appollo Cepham. q: textus ab initio non habet. ſed in fine meminit Cephe. ſed ſtatim gloſſa interlinearis fatetur eum maio:ē omib: Non ergo ſuo capite ſed ſanctoꝝ accipiat ſacram ſcrip: reuerēdꝰ pater. Et dico ſolutionem datam fuiſſe optimā et infringibilē et fucꝰ reuerendi patris quo ſimplicib: illudit nihil facit. teſtis eſt b. Hiero: lib: 1: contra Iouinianū Col. 18. mihi. vbi expreſſe dicit ſupra Petrū edificatā eccleſiam, ubi fortiter tranſilijt reueren: pater ꝛ nihil dicit. et infra. vt capite cõſtituto ſchiſmatis tolleretur occaſio. ergo q̄ apoſtolus Paulus voluit cauere ſchiſmata. ꝯtentiões p hoc p:imatū capitis non abſtulit. q̄ ſchiſmata melius tolli non poſſunt, niſi per caput. Unde nec verbum facit nec apex ad ꝓpoſitū de negatiōe p:imatus, quare falſe auſpicatus eſt hodie me vix duos adduxiſſe ſanctos patres et eos ambiguos. cum certos et indubitatos adduxerim Auguſti: Ambro: Hiero: Chryſoſto: Leonē. Bernhar: ꝛc. Quod aūt laudat me amplecti ambas Augu: ſententias lib: 1. retract: c. 21. Et affirmat ſeipſum facere idem,

Negauit. d. Mar: id ſe feciſſe vt ſup ꝓteſtatꝰ eſt

¶ Qd vero ſcdo loco inducit Paulū ad Galatas quaſi ille ſcripſit ꝯtra petrū volens Galatas cõfirmare in fide ꝛ toto ibi ꝓceſſu oñdat ſe equalē fuiſſe petro

et alijs.q: nō ab hoīe.neq̃ p hoīem acceperit. Dicō q̄ ſi reueren: pr̄ tam dili-
gens eſſet veritatis inquiſitor. ſicut ꝓmittit.didiciſſet vera fundamēta ⁊ intelli-
gentiā ſcripturarum. vt non opus eſſet ita iactanter eum in tanto ꝯſeſſu dicere. ſe
vnū velle reſiſtere mille. ita habet veritas ⁊ negociū in apl'atu ⁊ ordinis digni-
tate Apl'i oēs fuerūt equales hoc ſacra ſcriptura. hoc ſ: pr̄es voluerūt. pa-
lam dicit Hiero: ⁊ nō rephendiſſe Petrū ſi ſciret ſe imparē. ita Anacletus can:
In nouo. dicit aplos inequali ptāte dotatos. ita Cypri: ita ⁊ alij. Cū ergo
Paulus aſſuerit deſignatus apl'us a Chro. ingenue dixit ſe non ab hoīe. neq̃
p hoīem accepiſſe. ⁊ q̄ Jacobus ⁊ Petrus ſibi nihil cōtulerunt. oīa enī iſta ad
apl'atū referenda ſunt. Aliud vero eſt de ptāte regiminis ⁊ adminiſtrationis.
vbi cōcors eſt ſctōꝝ pr̄m ſentētia. conciliū cōtra Joannē Huſ ad ipm Petrū
huiuſmodi pimatū ꝯtinuiſſe nō ĝ recte vtitur ſacre ſcripture teſtimonijs. ſed
eas aliorſum trahit pro ſuo arbitrio. contra quā ſ. ſpiritus efflagitat. quod enī
hodie ponderabat Paulū dixiſſe nihil referre ad eum quales fuerint. non hoc
quod volebat reuerendus pater. ſed hoc ſcat Petrum ⁊ Jacobum ⁊ ceteros
fuiſſe idiotas et minus peritos. anteq̃ cum dn̄o ambulaſſent. ⁊ ſic deus perſo-
nam non accipit. Sed inquiet vt eſt cordaculus. hoc eſt cōmentū Eccianū.
legat Ambroſiū eodem loco qui ſententiā Pauli nō corrūpens ingenue teſtat
eccleſiā fundatā: ſupra petrā quare niſi firmiora adduxerit. rogo ab inſtituto
deſiſtat. Unī hodie dū dixiſſem arti: eſſe Huſſiticū obedientiā eccl'iaſticā nō eſſe
expreſſam auctoritate ſcrip: ſacre. Rn̄dit breuib: articulū nō eſſe hereticū. Hal-
lem punctim agere cum reuerendo patre et dicere. Iſte eſt articulus damna-
tus. et ipſe tenet eum. itaq̃ tenet articulum damnatum et reprobatum.
¶ Item quero ſi articulus nō eſt hereticus. vel eſt temerari⁹ vel ſeditioſus. vel
offenſiu⁹ pia: auriū. vtcūq̃ dederit ipſe pater. erit vel temerari⁹. vel ſeditioſus.
de hereſi ſuſpect⁹. pias offen: aures. ꝯtra theologicū inſtitutū. Mirū ĝ colore
patronico ornet verba Chriſti Matth. 16. Quia Chrūs oēs interrogauerat
diſcipulos. et ita Petr⁹ pro oīb: rn̄derit. quis hoc negat? Sed de ſua farina
addidit. ꝓpterea Petrū pro ſe et alijs apl'is dictū. Tu es pe: ⁊ ſ. h. p. qđ tanq̃
cōmentū Lutheranū non recipio cum ſ. patribus.
¶ De Chryſoſto: mirū quā facit iniuriā ſancto patri. q̄ſi legittime et ſcdm de-
creta concilij Nice: fuerit deſtitutus. cum exploratū ſit ab hiſtorijs. poſt Eu-
ſebiū Antiochenū credo ſchiſmaticū cū alijs Roma: ponti: rebellib⁹ Chriſtia-
nos epōs fuiſſe expulſos qui a pma ſede refugiū q̄rentes ab impijs ſchiſma-
ticis repulſum paſſi ſunt vſq̃ ad tpa theodoſij Chriſtianiſſ: impatoris. Ubi tūc
ſchiſmatici. 30. annis ſedē occupaſſent ſ. Grego: Nazan: Cōſtantinopoli epiſ-
copatū accepit nō ambitiōe. ſed ne alij ſchiſmatici ſuccederent.
¶ Sanct⁹ vō Chryſ: iniuria p Epiphaniū pulſus Arſatio ſchiſmatico ſubſti-
tuto Ro: pon: auctoritate regreſſus eſt. Nec valet q̄ rn̄dus pr̄ tūc Ro: pon: et
ſctōs ſibi adherētes calūniat q̄ſi de facto, nō de iure ꝓceſſerint ꝯ illos ſchiſma-
ticos. Qđ nudis ſuis verbis ait ⁊ tot ſctōs etiā a d. pr̄e cōmendatos Ro: pon:
nō ꝯſenſiſſe. Unī ſine cauſa ſctōs illos pr̄es ante mille ānos viuentes rn̄dus pr̄
iā incipit ambitiōꝫ inſilare. a q̄ vitio a tot ſecl'is ab oī eccl'ia hītī ſunt imunes
ita captioſuꝫ eſt ⁊ ſimplicib: illudit. q̄ b. Grego: noluerit ſe ycomenicū et vl'em
paſtorē appellare. nā platynā tanti fecit pridie. hyſtorie vt dicebat ſequit⁹ ve-
ritatē. iam platynam ꝓ ſuo arbitrio reijcit qđ vbiq̃ exiſtimat ſibi licere.
¶ Decretū allegat ꝓ ſe. ſi alleget reſpuit. ⁊ dū text⁹ aptiſſim⁹ etiā Leonis can:
Ita dn̄s. 19. diſ: cū ſitib⁹ habeat ſibi ꝯtros. gloſſ: acceptat. ſic ꝓci Penelopes
vt p locū dicā. cū dn̄a potiri nō poterāt. ancillas ſeq̄bant. Certū eſt ſctōs q̄q̃
ponti: ſcripſiſſe ſe vl'es epōs. vt Sixt⁹ vt victor. ⁊ vt in Calcidonēſi ꝯcilio accla-
matū fuit Leoni. viuat Leo ſeriſſ: ycomenicus pr̄iarcha. Cuius hūilitatē ⁊ Chriſti
fortē ſequētes ponti: ab eo noīe ſibi tparūt. melius ſe ſeruos ſeruoꝝ fatentes.

Et ne crederent velle ſe tollere epiſcopoꝝ auctoritatē. vt dudum ad illa rñdit
ſanct: Thomas lib: de impugna: fidei de epiſtola Auguſtini facit vobis oſte
auditorib: negotiū vt verba legatis. verba audita fuere Innocenti⁹ ante cen
tum et mille annos dixit eſſe veterum more conſulendum pontificē in iis que
ſunt fidei. Ita dictum contra Manicheos voluit reuerend⁹ pater tranſplātare
in hortum ſuū. at hoc non faciet. ſi epiſtolā Auguſt: legat. in qua non ſeriem
vniuerſitatis epiſcopoꝝ. ſed Roma: pontificū enumerat ab ipſo Petro vſqꝫ
ad tempora ſua. Solutionē ꝑ me datam de. 20. annis dicit ꝑ me non ꝓbatā.
acutus eſt diſputator reuerend⁹ pater hoc nondum ſciui debere rñdentem ꝓ
bare ſuam ſolutionē. ſemꝑ arbitratus ſum rñdentem offerre ſolutionē oppo
nenti improbandā. Debilis fuit Hercules ſuus ſi alieno marte nititur. ꝙ vero
tanta laborat impudentia. vt audeat illuſtriſſ: dñationib: et reuerendis pater
nitatib: veſtris ſuggerere quaſi primū caput Johannis non legerim. inſignis
ꝓfecto temeritas cum puer nondū decennis demptis ꝓphetis bibliam totam
legerim. ſed hoc nihil ad rē quantū quiſqꝫ legerit. Dixi Anacletū defendēdo nō
vſqꝫ adeo inſcitam fuiſſe interpretationē eius Chephas. i. caput. non ignorās
ꝙ Kephale grece caput ſcat. ſed quia apud Joannē quē heri vidi apud Aug
κεφαλη et gloſſam ordi: Cephe interpretat̄ petrus. Petrus aūt Cuſano auctore etiam
ſcat caput domus. que oīa in riſum trudit reuerend⁹ pater. de quo iudicent
ordinandi iudices. At illud preſtantius ꝙ auctoritatē paſce oues tantis ami
bagib: inuoluit. ſolum vt hoīes videntes faciat non videre. mitto ꝙ tam ridi
culam attulit expoſitionē a ſe fictam. Sed ad alium eius ſenſum veniam. vbi
multa dixit. at ego non ſingularitati ſtudens que eſt mater errorum. ſ. pſm ſe
quutus ſententiā et ſancte matris eccleſie accepi verbū Paſce. ꝙ eum paſtorē
ſibi cōſtituerit et primatū dederit vl'is eccleſie. Ita Gregor: ita Chryſoſto: intel
lexerūt ita Ambro: Luce vlt: heri ꝑ me non allegatus. ad quos pulchre ptere
grediens nihil dixit reue: pater. Verū attulit Auguſti: ſententiā cuiuſmodi de
beat eſſe paſtor quē et ego admitto et credo quēlibet fideliū orare vt ꝛ ſummus
pon: quilibet Princeps. quilibet prelatus. quereret honorē dei et ſubditoꝝ ſa
lutem. ꝙ hoc ſit veriſſima paſtura ꝑ quam ſicut hic principant̄ in terris. ita
eleuant̄ vt regnent in coelis. Quare Auguſt: non aduerſa. non pugnātia. ſed
talia dicit ex quib⁹ prelat⁹ intelligere debet qualis ſua ſit inſtitutio. Nec valet
quod reuerendus pater adduxit ſub conditiōe ei cōmiſſas oues. cum nulla ibi
adhibeat̄ cōditio. niſi ſua paternitas aliud habeat euangeliū ꝗ ego. At qua
lis debeat eſſe paſtor ſignificans Chriſtus dilectionē ꝛ amorē dei a Petro que
rit et ſic eum paſtorē totius eccleſie fecit. ſicut canit. ſ. mater eccleſia. ꝛ reuerend⁹
pater orat vel legit. Tu caput eccleſie paſtor ouium ꝛc. quare iure diuino ha
bemus hoc loco debere prelatū diligere deum. habemus Petrū conſtitutum
paſtorē ouium. ſicuti. ſ. Gregori. Ambroſius ꝛ Chryſoſto: etiam grecus intel
lexerūt. Non refert ꝑtenuis ratiuncula in diuerſum a reuerēdo patre inducta.
Petrū non oēs pauiſſe. qḋ noſtro noīe agitur et nos feciſſe dicimur. Sicut
Clemens. 21. vlt: diſt: teſtatur petrū ordinaſſe preſbyteros. epiſcopos et dia
conos. qui ꝑ vniuerſum orbem terrarū Euangeliū ſeminarent. vt legit̄ in capi
tulis. 80. vel. 81. diſt: Unde miſſus a principali ſicut fuit. ſ. Paulus. non cogit̄
mitti ab ipſius vicario. tamen Petrus aſcendit cum Tito. ad Gala. 2. et con
tulit cum Petro Euangeliū qui dederunt ei dexteram ſocietatis. Porro ꝙ cu
dit in me gloſſam nunqꝫ a me cogitatā quaſi dixerim Edificare ſupra petram
ſit ſubeſſe Ro: pōtifici. o ſomnia. o verboꝝ portēta. nunqꝫ hoc fuit mentis mee.
Chriſtus em̄ edificat eccl'iaꝫ. nō hi q̄ ſubſūt. ſubditi em̄ edificate eccl'ie eſſe debēt.
¶ De Gregorio Ariminenſi. cui⁹ ſnīa mihi diſplicet. ei placet. nihil iam ad ꝓpo
ſitū. Nolo ꝗ in iſta diuerticl'a deſcendere. ſed vt accepim⁹. defendam⁹ articl'm
Cōſtā: ꝯſiliū ee veꝝ. ꝛ q̄cūqꝫ huic ꝯdixerit errare ꝛ ꝟitati ꝛ bonoꝝ ꝯſiliū ꝯdicere.